

Informativni dokument br. 5

Septembar 2016.

Javne nabavke

Finansijski pragovi EU

SADRŽAJ

- [Važeći pragovi](#)
- [Kada se utvrđuju finansijski pragovi?](#)
- [Koja se načela primenjuju na obračun finansijskih pragova?](#)
- [Da li se i druga pravila primenjuju na obračun vrednosti ugovora?](#)
- [Ugovori čija je vrednost ispod finansijskih pragova EU](#)
- [Komunalne delatnosti](#)
- [Dodatne informacije](#)

Objavljivanje odobrila Karen Hill, rukovodilac programa SIGMA

Važeći pragovi

Direktiva o javnom sektoru¹ („Direktiva“) se primenjuje samo na ugovore određene vrste i vrednosti koja je ista ili veća od odgovarajućeg finansijskog praga EU.

Opšti pragovi

Vrednosti pragova se menjaju redovno, najčešće jednom u dve godine. Vrednosti opštih pragova za javne naručioce za period od 1. januara 2016. do 31. decembra 2017. su sledeće:

- 5.225.000 EUR za radove
- 209.000 EUR odnosno 135.000 EUR za dobra i usluge
- 750.000 EUR za usluge na koje se primenjuje pojednostavljeni režim
- 5.225.000 EUR za koncesije

Važeći finansijski pragovi se mogu proveriti na internet stranici Evropske komisije na adresi www.simap.europa.eu.

Ovi pragovi odražavaju nivo na kome EU pretpostavlja da je verovatna prekogranična trgovina. Moguće je da će, u zavisnosti od uslova, dobavljači biti zainteresovani za ugovore ispod određenog praga vrednosti u drugim državama članicama EU. Ovi pragovi se takođe utvrđuju tako da se obezbedi da su administrativni troškovi primene postupka javne nabavke koji propisuje EU u punoj meri opravdani u smislu da odgovaraju vrednosti ugovora koji se oglašava.

Postoji više finansijskih pragova; različiti pragovi se primenjuju na različite vrste javnih naručilaca, kao i na različite vrste ugovora. Javni naručioci stoga, da bi odredili odgovarajući prag, moraju da znaju kojom se vrstom javnog naručioca smatraju i šta nabavljaju.

Obračun finansijskih pragova uređen je veoma složenim odredbama. Pored toga, posebnim odredbama uređen je obračun vrednosti okvirnih sporazuma, sistema dinamične nabavke, konkursa za dizajn i ugovora o koncesijama za izvođenje radova.

Kada se utvrđuju finansijski pragovi?

Finansijski pragovi se, uopšteno govoreći, utvrđuju na period od dve godine i menjaju svake dve godine, pri čemu stupaju na snagu 1. januara. Izmene se vrše posredstvom Uredbi koje donosi Evropska komisija. Postoje odredbe kojima se dopuštaju izmena finansijskih pragova i u drugim vremenskim intervalima. Važeći finansijski pragovi se mogu naći na internet stranici Evropske komisije na adresi www.simap.europa.eu.

Opšti pragovi za ugovore o nabavci radova, dobara i usluga: Ovi opšti pragovi nisu jedini pragovi, ali su oni koji se najčešće javljaju u praksi, jer se primenjuju na većinu vrsta ugovora koje oglašavaju javni naručioci.

Postoje različiti pragovi za 1) ugovore o nabavci radova, 2) ugovore o nabavci dobara i usluga i 3) ugovore o nabavci usluga na koje se primenjuje pojednostavljeni režim. Prag za ugovore o nabavci radova je daleko viši od pragova za ugovore o nabavci dobara, usluga i usluga na koje se primenjuje pojednostavljeni režim.

Postoje dva različita praga za ugovore o nabavci dobara i usluga. Niži prag se primenjuje za najveći deo javnih nabavki državnih organa, u skladu sa Sporazumom o državnim nabavkama (*Government Procurement Agreement*, GPA) Svetske trgovinske organizacije, a viši prag se primenjuje na druge javne naručioce za koje ne važi GPA.

¹ Direktiva 2014/24/EU o javnim nabavkama i stavljanju van snage Direktive 2004/18/EZ od 26. februara 2014.

Drugi pragovi: Postoje i drugi posebni pragovi za male partije, subvencionisane ugovore o nabavci radova i subvencionisane ugovore o nabavci usluga, ugovore u oblasti odbrane i bezbednosti na koje se primenjuje Direktiva o odbrani² i ugovore o koncesijama na koje se primenjuje Direktiva o koncesijama.³

Koja se načela primenjuju na obračun finansijskih pragova?

Nekoliko opštih načela primenjuje se na obračun procenjene vrednosti svih vrsta ugovora:

- Obračun se zasniva na ukupnom dospelom iznosu ili ukupnoj vrednosti ugovora, a, u slučaju okvirnih sporazuma i sistema dinamične nabavke i ugovora podeljenih na partije, iznos predstavlja ukupnu vrednost svih potencijalnih ugovora koji će se dodeliti pod tim dogovorom.
- Računaju se svi finansijski i nefinansijski elementi koji se mogu isplatiti, uključujući isplate iz trećih izvora.
- Kod procenjene vrednosti ugovora mora se uzeti u obzir procenjeni ukupni iznos, uključujući i sve opcije i produženja ugovora (čak iako se te opcije i produženja naknadno ne iskoriste), kao i moguće nagrade i druge isplate koje se vrše kandidatima ili ponuđačima.
- Obračun isključuje porez na dodatu vrednost.
- Ugovori se ne smeju dodatno deliti u cilju namernog izbegavanja primene Direktive.
- Procena mora biti važeća u trenutku kada se obaveštenje o konkretnom ugovoru dostavi Kancelariji „Službenog glasnika EU“ („SGEU“), ili, ako takvo obaveštenje nije obavezno, u trenutku kada javni naručilac pokrene postupak dodele ugovora.

Da li se i druga pravila primenjuju na obračun vrednosti ugovora?

Pored ovih opštih načela, na obračun vrednosti svake vrste ugovora, kao i na obračun vrednosti ugovora u specifičnim uslovima, primenjuju se i važna detaljna pravila. Javni naručioci moraju pažljivo da uzmu u obzir ta pravila kod obračuna vrednosti ugovora.

Glavni ciljevi opštih načela i konkretnih odredbi koje se odnose na obračun vrednosti ugovora su da se obezbedi: 1) postojanje realne i transparentne prethodne procene vrednosti ugovora koji se dodeljuje, i 2) da javni naručilac ne nastoji da izbegne primenu Direktive, na primer podelom zahteva ili ugovora na manje „pakete“ ili ugovore čija je vrednost ispod praga.

Ova pravila se odnose na tretman sličnih ili ponovljenih zahteva i postupanje sa ugovorima kod kojih trajanje ili vrednost nisu izvesni, a pravila obuhvataju i izuzetak koji važi za male ugovore u kontekstu partija. Pravila sadrže i odredbe o tome šta činiti u situaciji u kojoj javni naručilac dodeli više ugovora za određeni projekat ili više ugovora za slična dobra ili usluge. Izraz koji se često koristi za zahteve koji podrazumevaju više ugovora ili više ponovljenih ili sličnih zahteva je „objedinjavanje“ (*aggregation*).

Ugovori čija je vrednost ispod finansijskih pragova EU

Odredbe o objedinjavanju: Zahtevi za obračun vrednosti ugovora radi utvrđivanja da li taj ugovor mora da bude oglasen putem obaveštenja o nadmetanju objavljenom u „SGEU“ važe za sve ugovore, čak i one koji su na prvi pogled ispod finansijskih pragova EU, i primenjuju se da bi se utvrdilo da li na njih važi Direktiva.

² Direktiva 2009/81/EZ o usklađivanju postupaka javne nabavke za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavci dobara i ugovore o uslugama koje zaključuju javni naručioci ili naručioci u oblasti odbrane i bezbednosti i izmeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ od 13. jula 2009.

³ Direktiva 2014/23/EU o dodeli ugovora o koncesijama od 26. februara 2014.

U skladu sa odredbama o objedinjavanju, na primer, na više sličnih ugovora, od kojih je svaki pojedinačno ispod finansijskog praga EU, i dalje se može primenjivati Direktiva. Razlog za postojanje ovih odredbi je to što se ukupna vrednost svih ugovora mora objediniti ako se ispune određeni uslovi, pri čemu ukupna vrednost tako može da pređe finansijski prag EU. U tom slučaju se Direktiva primenjuje na sve ugovore.

Pravilo koje važi za ugovore ispod praga: Statistički podaci ukazuju na to se na većinu ugovora koje dodeljuju javni naručioc ne primenjuje obaveza objavljivanja u „SGEU“. Na primer, ugovor može spadati u grupu onih na koje se te obaveze ne primenjuju, ili može biti niže vrednosti i stoga biti ispod finansijskog praga EU.

Države članice EU su se uglavnom opredelile da uvedu svoja sopstvena pravila za ugovore ispod praga vrednosti i druge ugovore za koje ne važe detaljni zahtevi u pogledu javnih nabavki propisani Direktivom. Pojedinačnim javnim naručiocima može biti dopušteno, ili mogu biti u obavezi, da objavljuju i poštuju svoja sopstvena interna pravila o javnim nabavkama koja mogu da podrazumevaju uvođenje dodatnih nacionalnih i/ili lokalnih finansijskih pragova.

Nacionalni i/ili lokalni finansijski pragovi mogu da budu uslov za primenu različitih vrsta zahteva u pogledu oglašavanja i postupaka prikupljanja ponuda. Ti zahtevi pomažu da se obezbede transparentnost i jednakost u postupanju. Među njima su, primera radi:

- neposredni pozivi za dostavljanje ponuda, koji mogu biti dozvoljeni za ugovore veoma male vrednosti;
- pojednostavljeni postupci, poput konkurentnih kvota ili zahteva za dostavljanje ponuda upućenih određenom broju dobavljača, ili postupka oglašavanja na lokalnom nivou ili lokalnog postupka nadmetanja za ugovore srednje vrednosti koji su ispod nivoa pragova EU.

Komunalne delatnosti

Pragovi za ugovore za nabavku dobara i usluga i ugovori u skladu sa „pojednostavljenim režimom“ za komunalne delatnosti viši su od onih koji važe za tradicionalni sektor. Kao i kod tradicionalnog sektora, međutim, pragovi koji važe za komunalne delatnosti obično se utvrđuju jednom u dve godine; važeći pragovi se mogu naći na internet stranici Evropske komisije na adresi www.simap.europa.eu.

Najveći deo opštih načela opisanih u gornjem tekstu podjednako se primenjuje i na komunalne delatnosti, osim što se razlikuje trenutak u kome se procenjuje vrednost. Trenutak procene vrednosti zavisi od načina na koji se postupak pokreće. Relevantni datumi su sledeći:

- kvalifikacioni postupak: dan početka izbora;
- periodično obaveštenje o inicijativi: dan dostavljanja obaveštenja o nadmetanju „SGEU“;
- drugi slučajevi: dan kada bi trebalo dostaviti obaveštenje o nadmetanju „SGEU“ da važi obaveza objavljivanja poziva za dostavljanje ponuda i da je javni naručilac odlučio da ispuni obavezu objavljivanja poziva za dostavljanje ponuda objavljivanjem takvog obaveštenja o nadmetanju.

Detaljne odredbe Direktive o komunalnim delatnostima⁴ odnose se na način na koji se obračunava vrednost ugovora za specifične vrste ugovora i u specifičnim situacijama, a neke od tih odredbi se razlikuju od onih koje važe za tradicionalni sektor. Međutim, baš kao i u tradicionalnom sektoru, glavni ciljevi odredbi koje se odnose na obračun vrednosti ugovora su da se obezbedi: 1) postojanje realne i transparentne prethodne procene vrednosti ugovora koji se dodeljuje, i 2) da javni naručilac ne nastoji da izbegne primenu Direktive o komunalnim delatnostima, na primer podelom zahteva ili ugovora na manje „pakete“ ili ugovore čija je vrednost ispod praga.

⁴ Direktiva 2014/25/EU o javnim nabavkama subjekata koji posluju u sektorima vodoprivrede, energetike, saobraćaja i poštanskih usluga i stavljanju van snage Direktive 2004/17/EZ od 26. februara 2014.

Dodatne informacije

Publikacije

SIGMA (2015), *Public Procurement Training Manual* [Priručnik iz oblasti javnih nabavki] – modul D5, OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>